

BS/75/2009

**ZAUFIANIE DO BANKÓW
NA POCZĄTKU KRYZYSU
FINANSOWEGO**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Kryzys na międzynarodowych rynkach finansowych sprawił, że zmieniła się także sytuacja banków w Polsce. Kryzys stał się tym bardziej odczuwalny, że większość z nich ma już zagranicznych właścicieli, a polskie oddziały, filie czy spółki „córki” dysponują ograniczonymi możliwościami kapitałowymi. Zmiany te spowodowały nie tylko konieczność szukania oszczędności w prowadzeniu banków, pozyskiwania dodatkowych źródeł kapitału, ale przede wszystkim zaostrzenia polityki kredytowej. Dostępność pieniądza zarówno dla firm, jak i klientów indywidualnych stała się dużo trudniejsza, zwiększyły się marże i oprocentowanie kredytów. Banki udzielając kredytów oczekują pewniejszych zabezpieczeń i dążą do minimalizacji ryzyka, a zatem dużo bardziej krytycznie oceniają wnioski kredytowe i kredytowane przedsięwzięcia. W przypadku kredytów hipotecznych udzielanych w obcych walutach (najczęściej we frankach szwajcarskich) spadek wartości złotego i spadek wartości mieszkań kredytowanych w obcych walutach spowodowały, że niektóre banki próbowały nakłonić klientów do renegocjacji już zawartych umów kredytowych lub przedstawienia dodatkowych zabezpieczeń kredytu.

Banki mają złą prasę nie tylko w związku ze wzrostem utrudnień w dostępie do pieniądza, wprowadzaniem dodatkowych, często ukrytych opłat za korzystanie z ich usług czy próbami renegocjacji zawartych już umów, ale także z powodu polityki finansowej wobec firm, prowadzonej w okresie wzrostu jeszcze przed pojawieniem się wyraźnych oznak kryzysu. Chodzi przede wszystkim o tzw. opcje walutowe, czyli umowy, które – ogólnie mówiąc – zawierały „zakład” między bankiem a kredytowaną firmą o wysokość kursu złotego. Opcje miały zabezpieczać walutowe dochody firm (głównie one zawierały tego rodzaju umowy) przed wzrostem kursu złotego. Jednakże z drugiej strony pojawiało się niebezpieczeństwo strat w przypadku, gdyby sytuacja się odwróciła i złoty zaczął tracić na wartości. Spadek kursu naszej waluty po wybuchu kryzysu finansowego, spotęgowany grą na zniżkę jej wartości przez międzynarodowe instytucje finansowe, spowodował wzrost zadłużenia lub wręcz zagrożenie bankructwem firm mających owe opcyjne umowy.

Zgodnie z szacunkami Komisji Nadzoru Finansowego¹, zobowiązania polskich firm z tytułu opcji walutowych – według kursu z pierwszego kwartału 2009 roku – sięgały 15 mld złotych i istnieje niebezpieczeństwo, że taka kwota może wypłynąć z polskiego systemu bankowego.

U progu kryzysu na rynku finansowym w naszym kraju zapytaliśmy ankietowanych o ocenę instytucji finansowych i sposobu funkcjonowania banków w Polsce².

OPINIE O DZIAŁALNOŚCI SEKTORA BANKOWEGO

Ponad połowa Polaków (56%) pozytywnie ocenia działalność banków w naszym kraju. Mimo trudnych czasów liczba ocen pozytywnych jest taka sama jak w listopadzie 2008 roku, i tylko nieco mniejsza (o 5 punktów procentowych) niż w okresie prosperity, w kwietniu 2006 roku. Niespełna jedna trzecia ankietowanych (30%) ma złe zdanie o pracy banków, choć w ogromnej mierze są to opinie umiarkowanie negatywne. Od 2006 roku notujemy wzrost krytycyzmu w ocenie banków, przy czym odsetek ocen negatywnych najbardziej zwiększył się w ciągu ostatnich miesięcy (od listopada 2008 roku o 8 punktów).

Tabela 1

Ogólnie rzecz biorąc, jak ocenia Pan(i) działalność banków w Polsce?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	IV 2006		XI 2008		III 2009	
	w procentach					
Zdecydowanie dobrze	5	61	4	56	4	56
Raczej dobrze	56		52		52	
Raczej źle	15	19	19	22	26	30
Zdecydowanie źle	4		3		4	
Trudno powiedzieć	20		22		14	

Bliższy, praktyczny kontakt z bankami sprzyja bardziej pozytywnej ocenie ich działalności. Wyraźnie częściej dobre zdanie o pracy banków w Polsce mają osoby deklarujące, że korzystają z ich usług (61%) niż respondenci niekorzystający z nich (45%). Zarazem jednak kontakty z bankiem sprzyjają częstszym negatywnym doświadczeniom z tym związanym i częstszej negatywnej ocenie działalności banków w Polsce (33%) niż niekorzystanie z usług banków w ogóle (25%).

¹ Cyt. za Mirosław Czech, *Opcja kompromitacja*, „Gazeta Wyborcza” z 7–8 marca 2009 roku.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (226) przeprowadzono w dniach 4–10 marca 2009 roku na liczącej 979 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Tabela 2

Czy korzysta Pan(i) z usług bankowych?	Ogólnie rzecz biorąc, jak ocenia Pan(i) działalność banków w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	61	33	7
Nie	45	25	30

O tym, że finansowe depozyty ulokowane w bankach są bezpieczne, przekonana jest ponad połowa ankietowanych (58%). Przeciwną opinię na ten temat wyraża niespełna jedna trzecia (32%). Poczucie bezpieczeństwa pieniędzy powierzonych bankowi, choć ciągle duże, jest obecnie niższe niż w 2006 roku (spadek wskazań o 16 punktów procentowych). Trzeba jednak zaznaczyć, że spadek ten nastąpił w pierwszym okresie kryzysu, od ubiegłego roku bowiem zmiana jest minimalna. Jednocześnie w porównaniu z rokiem 2006 zwiększył się (o 19 punktów) odsetek osób sądzących, że pieniądze powierzone bankom nie są całkiem bezpieczne. Wzrost tego rodzaju ocen obserwujemy także w ostatnich kilku miesiącach.

Tabela 3

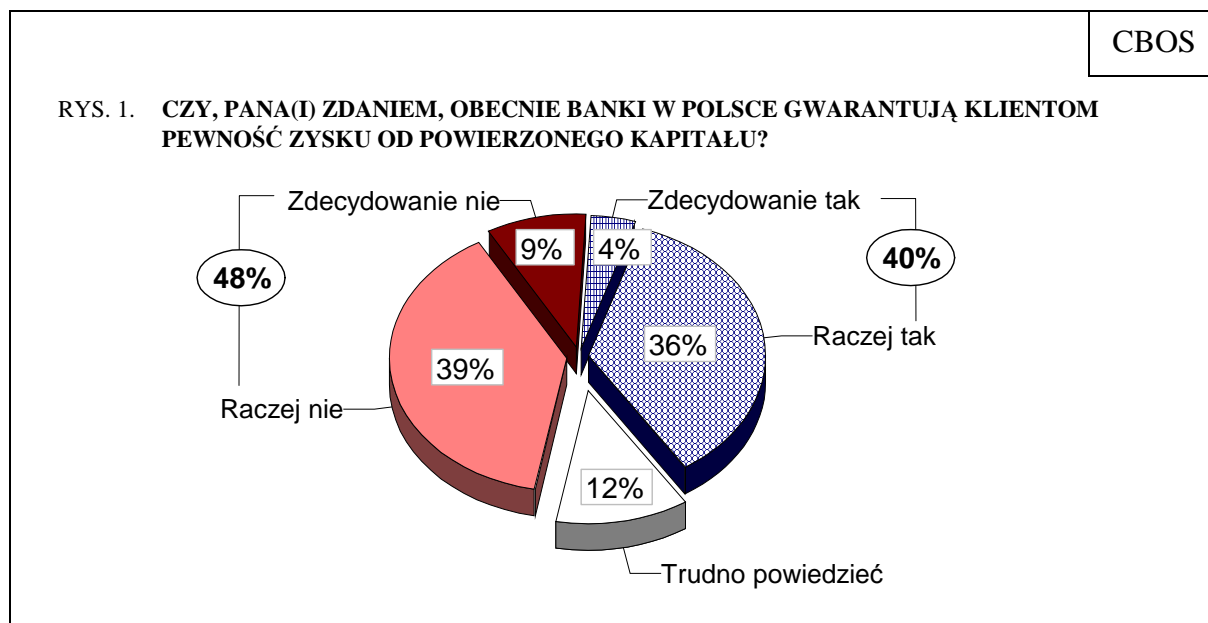
Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze ulokowane przez ludzi w bankach w Polsce są bezpieczne czy też nie?	Wskazania respondentów według terminów badań					
	IV 2006		XI 2008		III 2009	
	w procentach					
Zdecydowanie tak	14	74	10	59	6	58
Raczej tak	60		49		52	
Raczej nie	11	13	21	27	27	32
Zdecydowanie nie	2		6		5	
Trudno powiedzieć	14		14		10	

Również w tym przypadku korzystanie z usług banków sprzyja zaufaniu i wierze w bezpieczeństwo powierzonych im funduszy. Wśród osób korzystających z usług bankowych prawie dwie trzecie (64%) jest zdania, że pieniądze ulokowane w bankach są bezpieczne, natomiast wśród niekorzystających z takich usług opinię tę podziela tylko niespełna połowa (46%).

Tabela 4

Czy korzysta Pan(i) z usług bankowych?	Czy, Pana(i) zdaniem, pieniądze ulokowane przez ludzi w bankach w Polsce są bezpieczne czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	64	29	7
Nie	46	39	16

Bezpieczeństwo środków finansowych powierzonych bankowi nie oznacza, że będą one przynosić jakiś zysk. Prawie połowa Polaków (48%) uważa, że ulokowanie pieniędzy w banku jest równoznaczne z ich zamrożeniem, nie będą one bowiem przynosić żadnego dochodu. Mniejsza grupa (40%) jest zdania, że banki gwarantują swoim klientom pewność zysku od powierzonego kapitału.

Klienci nieco częściej niż ogół ankietowanych sądzą, że zanosząc pieniądze do banków mogą liczyć na przychody od umieszczonego w nich kapitału. Jednak opinie na ten temat są niejednoznaczne – osoby korzystające z usług banków nieznacznie częściej niż pozostałe uważają, że nie można spodziewać się zauważalnych dochodów od powierzonych im pieniędzy.

Tabela 5

Czy korzysta Pan(i) z usług bankowych?	Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie banki w Polsce gwarantują klientom pewność zysku od powierzonego kapitału?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	44	49	7
Nie	32	46	23

Badania przeprowadzone w listopadzie 2000 roku w Polsce, Czechach i na Węgrzech wskazywały, że w porównaniu z mieszkańcami dwóch pozostałych krajów Polacy wyjątkowo pozytywnie oceniali banki. Wówczas w Polsce ponad dwie piąte badanych (42%) deklaroowało, że ma zaufanie do banków, jedna piąta zaś (20%) im nie ufała. Na Węgrzech nieufność do banków wyrażało prawie dwie piąte respondentów (38%), zaufanie zaś deklarowała niespełna jedna czwarta (23%). Natomiast w Czechach nieufność była największa (57%), a zaufanie najmniejsze (12%)³.

Na tle instytucji finansowych, z usług których Polacy korzystają najczęściej, zaufanie do banków jest wyraźnie największe. Jednocześnie ocena banków oraz instytucji ubezpieczeniowych jest dla ankietowanych stosunkowo najłatwiejsza. Można zatem zakładać, że korzystanie z usług tych instytucji jest najbardziej powszechne. Wyraźnie trudniej przychodzi badanym ocena i określenie poziomu zaufania do Otwartych Funduszy Emerytalnych oraz firm zajmujących się doradztwem finansowym. Jak można przypuszczać, ocena OFE jest trudna, ponieważ, jak dotąd, tylko znikomy odsetek emerytów otrzymuje z tego źródła jakieś środki i może ocenić efektywność oszczędzania w tego rodzaju instytucjach.

Tabela 6

Wymień teraz różne instytucje finansowe, o każdej z nich proszę powiedzieć, czy darzy ją Pan(i) zaufaniem. Czy ma Pan(i) zaufanie do:	Skala zaufania do instytucji finansowych*			
	zaufanie	ocena neutralna	brak zaufania	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– banków działających w Polsce	58	17	19	6
– zakładów i firm ubezpieczeniowych	44	21	28	7
– firm zajmujących się doradztwem finansowym	27	27	27	19
– Otwartych Funduszy Emerytalnych (OFE)	26	23	37	15

* Odpowiadając na to pytanie badani posługiwali się 11-stopniową skalą, na której –5 oznaczało, że danej instytucji zupełnie nie można ufać, a +5 – że można ufać bez zastrzeżeń

Obecnie ponad połowa Polaków (58%) deklaruje, że ma mniejsze lub większe zaufanie do banków, natomiast nie ufa im niemal jedna piąta (19%). Na drugim miejscu pod względem poziomu społecznego zaufania, jednak z wyraźnie gorszym wynikiem, znajdują się zakłady i firmy ubezpieczeniowe, którym ufa ponad dwie piąte ankietowanych (44%), więcej

³ Por. komunikat CBOS „Zaufanie do instytucji publicznych w Polsce, Czechach i na Węgrzech”, styczeń 2001.

niż jedna czwarta zaś (28%) twierdzi, że im nie ufa. Firmy zajmujące się doradztwem finansowym są jedynymi, do których społeczny stosunek jest ambiwalentny – tyle samo badanych deklaruje do nich zaufanie, co im nie ufa czy wystawia ocenę neutralną (po 27%).

Wśród Polaków najgorszą opinię mają Otwarte Fundusze Emerytalne – jedynie w przypadku tych instytucji deklarowana nieufność przeważa nad zaufaniem. Niespełna dwie piąte badanych (37%) twierdzi, że nie ma zaufania do OFE, ufa im jedynie nieco ponad jedna czwarta (26%). Kiepskie notowania OFE wynikają zapewne z różnych przyczyn. Jedną z nich jest wysoka, zwykle maksymalna, jaką przewiduje ustawa, prowizja pobierana od składek przyszłych emerytów. Drugą – obligatoryjny obowiązek oszczędzania w którymś z funduszy, ponieważ przyszły emeryt może wybrać jeden z funduszy, a nie decyduje o tym, czy w ogóle w nich oszczędzać na przyszłą emeryturę czy też nie. Trzecią przyczyną są nie najlepsze wyniki finansowe funduszy, co jest szczególnie widoczne w czasie kryzysu, gdy na giełdzie dominuje bessą.

Zaufanie do banków jest wyraźnie wyższe wśród respondentów – jak można zakładać – lepiej znających banki, bo korzystających z ich usług. Natomiast osoby niekorzystające z usług bankowych nieco częściej niż klienci banków wystawiają im ocenę neutralną bądź negatywną, różnice wskazań nie są jednak duże.

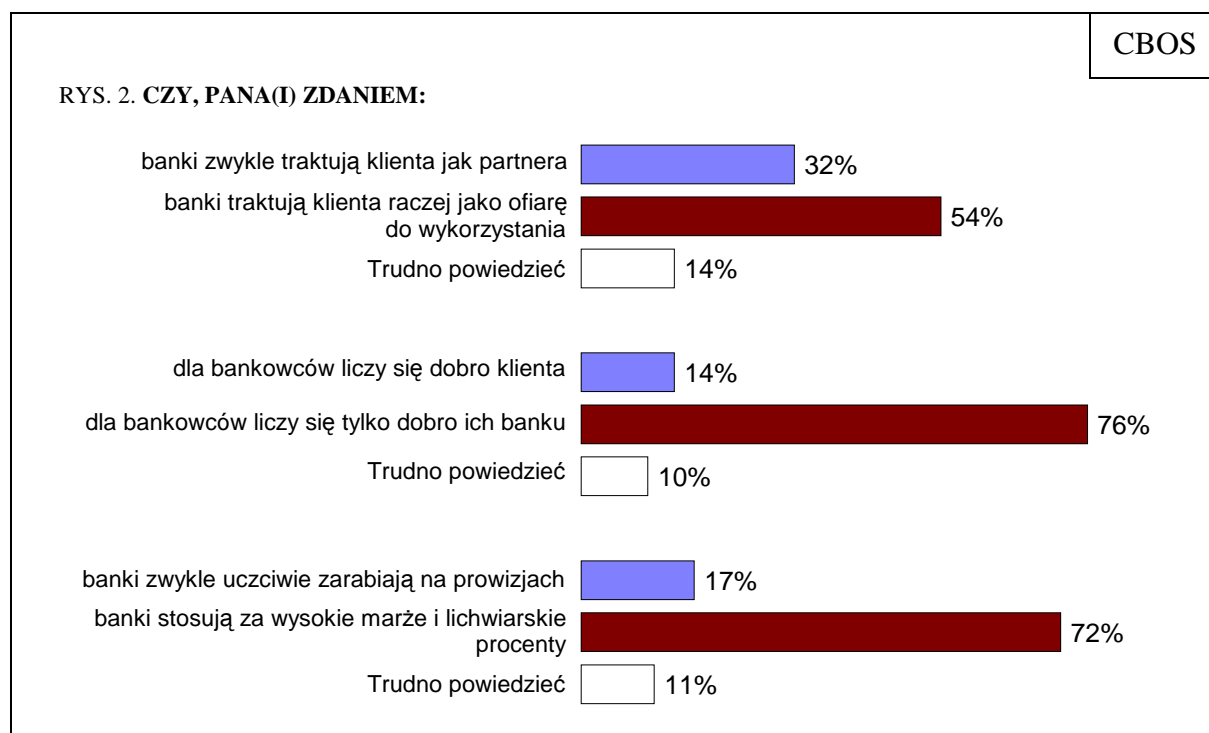
Tabela 7

Czy korzysta Pan(i) z usług bankowych?	Skala zaufania do banków			
	zaufanie	ocena neutralna	brak zaufania	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak	64	16	18	2
Nie	43	21	21	15

Mimo ogólnego zaufania do banków Polacy nie mają złudzeń co do zasad działania tych instytucji. Ponad połowa ankietowanych (54%) ocenia, że klient nie jest traktowany w banku jak partner, z którym robi się interes, ale wyłącznie jako źródło zysku, czyli mówiąc bardziej obrazowo raczej jako ofiara do wykorzystania. O tym, że banki traktują klienta po partnersku, przekonany jest mniej niż co trzeci respondent (32%).

Niewielu badanych (14%) jest w stanie uwierzyć, że urzędnicy bankowi doradzając klientom mają na względzie ich dobro, zdecydowana większość zaś (76%) uważa, że realizują wyłącznie strategię banku i oferują klientom takie produkty, które są najbardziej

korzystne dla banku, a niekoniecznie dla klienta. Osoby korzystające z usług banków są o tym przekonane nawet w nieco większym stopniu niż respondenci niebędący ich klientami.

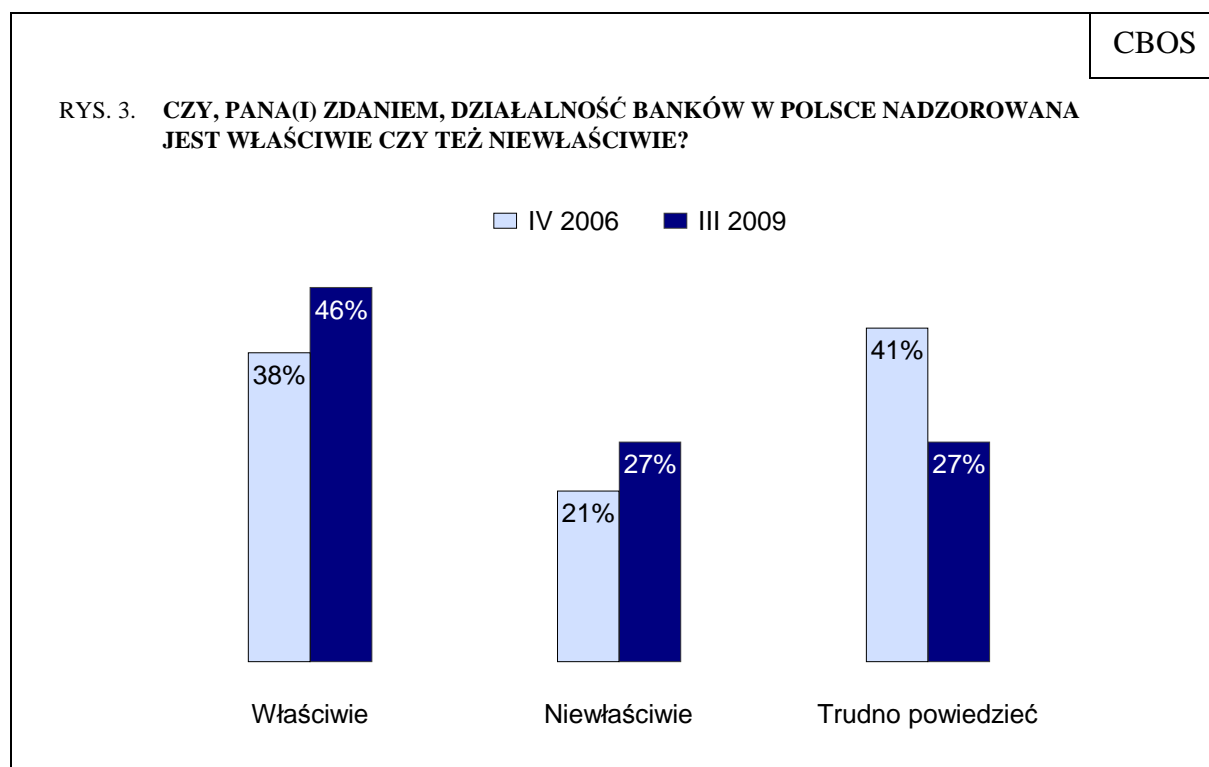

Blisko trzy czwarte badanych (72%) jest również zdania, że banki stosują zbyt wysokie marże i zbyt wysoko są w nich oprocentowane kredyty. Niespełna jedna piąta ankietowanych (17%) uważa, że marże i prowizje banków nie są wygórowane i można je określić jako uczciwe. Klienci banków oceniają wysokość marż i prowizji pobieranych przez banki jeszcze bardziej krytycznie niż osoby niekorzystające z usług bankowych.

Tabela 8

Czy, Pana(i) zdaniem:	Czy korzysta Pan(i) z usług bankowych?	
	Tak	Nie
	w procentach	
– banki zwykle traktują klienta jak partnera	35	25
– banki traktują klienta raczej jako ofiarę do wykorzystania	55	55
Trudno powiedzieć	10	21
– dla bankowców liczy się dobro klienta	14	14
– dla bankowców liczy się tylko dobro ich banku	79	70
Trudno powiedzieć	7	16
– banki zwykle uczciwie zarabiają na prowizjach	17	15
– banki stosują za wysokie marże i lichwiarskie procenty	75	65
Trudno powiedzieć	8	20

Mimo pojawiających się w mediach krytycznych ocen Komisji Nadzoru Finansowego, szczególnie w sprawie opcji finansowych i niewprowadzenia do polskiego prawodawstwa unijnych dyrektyw, które by uniemożliwiały tego rodzaju praktyki, Polacy częściej są zadowoleni (46%) niż niezadowoleni (27%) ze sposobu, w jaki nadzorowany jest polski system bankowy. W ciągu ostatnich trzech lat nieco pogłębiło się zróżnicowanie społecznych opinii o działaniu polskiego nadzoru bankowego – wzrósł odsetek osób przekonanych, że jest on prowadzony w sposób właściwy (o 8 punktów), jednocześnie zwiększył się odsetek tych, które oceniają go krytycznie (o 6 punktów).

Można przypuszczać, że wzrost pozytywnych ocen nadzoru bankowego w naszym kraju wynika stąd, że w opinii Polaków kryzys finansowy jest zjawiskiem zewnętrznym, a jego źródła nie są związane z wewnętrznymi problemami funkcjonowania naszego systemu bankowego. W Polsce, jak dotąd, nie doszło do spektakularnych bankructw banków, a obywatele mają podstawy sądzić, że polityka polskich instytucji finansowych okazała się bardziej odpowiedzialna niż finansistów, którzy swoimi decyzjami doprowadzili do światowego kryzysu finansowego.

Mimo kryzysu na rynkach finansowych Polacy pozytywnie oceniają działalność banków w naszym kraju, odsetek ocen pozytywnych jest taki sam jak w listopadzie 2008 roku, a tylko nieco mniejszy niż przed trzema laty. Znaczące jest to, że wyraźnie lepsze zdanie o pracy banków mają ich klienci niż osoby niekorzystające z bankowych usług. Według ponad połowy ankietowanych środki finansowe ulokowane w bankach są bezpieczne, choć nie można liczyć, by przynosiły jakiś zysk. Wśród różnych instytucji finansowych banki cieszą się największym zaufaniem Polaków – ponad połowa deklaruje, że ma do nich mniejsze lub większe zaufanie. Warto podkreślić ten fakt, ponieważ jednym z ważniejszych wymiarów obecnego kryzysu na świecie jest utrata zaufania do banków, zarówno klientów, jak i innych instytucji finansowych. Wśród pozostałych rodzajów firm na drugim miejscu pod względem społecznego zaufania znalazły się zakłady ubezpieczeniowe, którym ufa ponad dwie piąte ankietowanych. Ambiwalentny jest stosunek Polaków do firm zajmujących się doradztwem finansowym – tyle samo osób deklaruje zaufanie do tego rodzaju firm, co im nie ufa czy wystawia ocenę neutralną. Najgorzej przedstawiają się opinie na temat Otwartych Funduszy Emerytalnych – jedynie w przypadku OFE deklaracje nieufności przeważają nad deklaracjami zaufania.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

Tabela 1

		Czy ma Pan(i) zaufanie do banków działających w Polsce?				Liczba osób
		Brak zaufania	Ocena neutralna	Zaufanie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		19	17	58	6	970
Płeć	Mężczyźni	22	20	55	3	458
	Kobiety	16	16	60	8	513
Wiek	18-24 lata	19	14	64	4	142
	25-34	15	20	65	1	181
	35-44	21	17	61	2	146
	45-54	21	21	53	5	159
	55-64	17	15	63	6	169
	65 lat i więcej	22	19	42	18	173
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	21	52	8	361
	Miasto do 20 tys.	18	9	66	7	126
	20-100 tys.	20	16	58	6	196
	101-500 tys.	19	17	62	3	158
	501 tys. i więcej mieszk.	20	20	58	2	128
Wykształcenie	Podstawowe	20	20	45	16	252
	Zasadnicze zawodowe	20	14	62	4	246
	Średnie	17	20	60	3	330
	Wyższe	21	13	67		141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	19	15	67		82
	Średni personel, technicy	7	29	62	3	34
	Pracownicy adm.-biurowi	15	7	77	1	58
	Pracownicy usług	18	27	54	1	66
	Robotnicy wykwalifikowani	20	19	58	4	133
	Robotnicy niewykwalifik.	26	23	47	3	51
	Rolnicy	17	24	49	10	49
	Pracujący na własny rach.	36	6	54	5	20
Bierni zawodowo	Renciści	27	17	50	6	67
	Emeryci	19	16	52	14	211
	Uczniowie i studenci	19	14	64	3	93
	Bezrobotni	19	16	55	9	59
	Gospodynie domowe i inni	10	18	70	2	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	15	18	66	1	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	17	15	65	3	78
	sekt. prywat. poza rolnict.	20	19	59	1	201
	prywatnym gosp. rolnym	24	22	49	6	44
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	24	15	55	6	229
	501-750	16	20	55	9	147
	751-1000	22	18	55	4	196
	1001-1500	13	13	70	4	127
	Powyżej 1500 zł	15	19	64	1	124
Ocena własnych war. mater.	Złe	29	20	41	9	162
	Średnie	20	18	54	8	457
	Dobre	13	15	70	1	351
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	15	18	62	6	60
	Raz w tygodniu	20	19	55	6	445
	1-2 razy w miesiącu	18	17	60	5	151
	Kilka razy w roku	17	15	63	5	182
	W ogóle nie uczestniczy	21	17	55	6	132
Poglądy polityczne	Lewica	19	13	64	4	151
	Centrum	19	17	61	3	306
	Prawica	18	17	62	3	271
	Trudno powiedzieć	20	21	45	14	243

Tabela 2

		Czy ma Pan(i) zaufanie do zakładów i firm ubezpieczeniowych?				Liczba osób
		Brak zaufania	Ocena neutralna	Zaufanie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		28	21	44	7	967
Płeć	Mężczyźni	30	23	43	4	459
	Kobiety	27	18	45	10	508
Wiek	18-24 lata	20	23	53	4	144
	25-34	29	23	47	2	181
	35-44	30	22	45	2	145
	45-54	31	21	40	8	159
	55-64	29	17	47	7	169
	65 lat i więcej	30	18	34	17	169
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	24	41	8	360
	Miasto do 20 tys.	31	16	44	9	125
	20-100 tys.	25	17	50	8	195
	101-500 tys.	30	21	45	3	160
	501 tys. i więcej mieszk.	32	20	44	4	127
Wykształcenie	Podstawowe	30	19	38	13	249
	Zasadnicze zawodowe	28	19	45	8	246
	Średnie	25	24	47	4	330
	Wyższe	35	17	47	1	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	19	43	1	82
	Średni personel, technicy	24	36	34	6	34
	Pracownicy adm.-biurowi	25	14	58	3	58
	Pracownicy usług	32	17	46	5	66
	Robotnicy wykwalifikowani	35	17	45	3	135
	Robotnicy niewykwalifik.	34	25	37	4	51
	Rolnicy	29	25	37	9	48
	Pracujący na własny rach.	25	16	55	5	20
Bierni zawodowo	Renciści	22	28	40	9	67
	Emeryci	28	18	41	13	208
	Uczniowie i studenci	21	24	53	3	93
	Bezrobotni	24	21	43	12	59
	Gospodynie domowe i inni	24	23	46	7	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	30	16	52	2	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	35	17	46	2	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	32	22	43	3	202
	prywatnym gosp. rolnym	32	20	41	7	43
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	26	20	46	7	229
	501-750	31	18	43	9	145
	751-1000	31	25	39	5	194
	1001-1500	32	13	50	5	128
	Powyżej 1500 zł	28	19	52	1	124
Ocena własnych war. mater.	Złe	31	28	30	11	161
	Średnie	30	21	41	8	453
	Dobre	25	17	55	3	353
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	24	23	42	11	60
	Raz w tygodniu	28	20	47	6	445
	1-2 razy w miesiącu	25	22	44	8	151
	Kilka razy w roku	36	17	40	8	181
	W ogóle nie uczestniczy	26	25	42	7	130
Poglądy polityczne	Lewica	30	16	52	2	153
	Centrum	27	24	45	4	305
	Prawica	32	16	48	4	272
	Trudno powiedzieć	26	23	34	17	238

Tabela 3

		Czy ma Pan(i) zaufanie do Otwartych Funduszy Emerytalnych (OFE)?				Liczba osób
		Brak zaufania	Ocena neutralna	Zaufanie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		37	23	26	15	934
Płeć	Mężczyźni	39	24	25	12	447
	Kobiety	35	22	26	17	487
Wiek	18-24 lata	24	23	46	8	141
	25-34	35	24	36	5	180
	35-44	44	21	30	5	143
	45-54	42	23	18	17	158
	55-64	45	21	18	16	163
	65 lat i więcej	31	23	9	37	150
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	28	24	16	336
	Miasto do 20 tys.	36	17	29	18	123
	20-100 tys.	36	21	27	16	193
	101-500 tys.	40	20	29	11	157
	501 tys. i więcej mieszk.	49	19	22	11	125
Wykształcenie	Podstawowe	30	27	20	23	228
	Zasadnicze zawodowe	31	20	32	16	239
	Średnie	42	22	24	12	327
	Wyższe	48	21	28	3	140
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	46	20	31	3	82
	Średni personel, technicy	46	23	17	14	34
	Pracownicy adm.-biurowi	42	26	29	3	57
	Pracownicy usług	36	16	37	11	66
	Robotnicy wykwalifikowani	40	21	31	9	135
	Robotnicy niewykwalifik.	40	25	25	11	51
	Rolnicy	34	33	17	17	42
Pracujący na własny rach.	69	8	14	10	20	
Bierni zawodowo	Renciści	31	20	21	29	63
	Emeryci	37	23	13	27	190
	Uczniowie i studenci	21	26	46	8	90
	Bezrobotni	30	23	32	14	57
	Gospodynie domowe i inni	33	29	20	17	47
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	42	18	33	7	133
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	46	24	23	7	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	41	20	32	7	202
	prywatnym gosp. rolnym	32	29	20	19	40
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	36	22	29	13	219
	501-750	30	18	33	19	137
	751-1000	40	25	21	14	184
	1001-1500	44	23	19	14	126
	Powyżej 1500 zł	42	17	32	9	122
Ocena własnych war. mater.	Złe	36	27	17	20	152
	Średnie	37	23	22	17	437
	Dobre	37	20	34	9	345
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	16	37	17	59
	Raz w tygodniu	36	25	24	16	430
	1-2 razy w miesiącu	35	27	27	12	140
	Kilka razy w roku	41	17	28	14	175
	W ogóle nie uczestniczy	41	22	24	14	129
Poglądy polityczne	Lewica	43	18	26	14	146
	Centrum	38	23	31	8	299
	Prawica	40	24	26	10	264
	Trudno powiedzieć	29	24	18	29	224

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem:			Liczba osób
		banki zwykle traktują klienta jak partnera	banki traktują klienta raczej jako ofiarę do wykorzystania	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		32	54	14	976
Płeć	Mężczyźni	32	55	13	462
	Kobiety	32	54	15	514
Wiek	18-24 lata	44	40	16	144
	25-34	40	50	10	181
	35-44	29	65	6	146
	45-54	28	61	11	161
	55-64	30	56	14	169
	65 lat i więcej	21	56	23	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	56	13	366
	Miasto do 20 tys.	36	47	17	127
	20-100 tys.	29	52	19	196
	101-500 tys.	36	52	12	160
	501 tys. i więcej mieszk.	29	64	6	126
Wykształcenie	Podstawowe	31	49	20	255
	Zasadnicze zawodowe	29	60	11	246
	Średnie	35	52	13	333
	Wyższe	32	61	7	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	37	58	6	82
	Średni personel, technicy	32	55	13	34
	Pracownicy adm.-biurowi	37	54	10	58
	Pracownicy usług	33	53	14	66
	Robotnicy wykwalifikowani	35	58	7	135
	Robotnicy niewykwalifik.	31	57	13	52
	Rolnicy	28	57	15	52
Pracujący na własny rach.	9	77	14	20	
Bierni zawodowo	Renciści	32	54	14	67
	Emeryci	26	57	17	211
	Uczniowie i studenci	40	42	18	93
	Bezrobotni	28	47	25	59
	Gospodynie domowe i inni	40	51	10	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	42	50	8	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	36	54	9	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	30	59	11	202
	prywatnym gosp. rolnym	22	64	14	47
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	27	59	14	231
	501-750	29	56	15	146
	751-1000	35	56	9	198
	1001-1500	38	54	8	129
	Powyżej 1500 zł	37	47	15	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	62	14	163
	Średnie	29	56	15	459
	Dobre	39	49	12	354
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	56	13	60
	Raz w tygodniu	30	56	14	447
	1-2 razy w miesiącu	31	52	16	154
	Kilka razy w roku	37	50	13	182
	W ogóle nie uczestniczy	31	57	12	133
Poglądy polityczne	Lewica	35	54	11	154
	Centrum	32	56	12	306
	Prawica	35	55	10	272
	Trudno powiedzieć	26	53	21	244

Tabela 5

		Czy, Pana(i) zdaniem, działalność banków w Polsce jest nadzorowana właściwie czy też niewłaściwie?			Liczba osób
		Właściwie	Niewłaściwie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		46	27	27	977
Płeć	Mężczyźni	45	33	23	462
	Kobiety	48	23	30	515
Wiek	18-24 lata	55	25	20	144
	25-34	56	24	19	181
	35-44	49	31	20	145
	45-54	41	31	27	161
	55-64	46	26	28	171
	65 lat i więcej	31	27	42	176
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	26	31	365
	Miasto do 20 tys.	46	21	33	127
	20-100 tys.	49	26	25	196
	101-500 tys.	51	28	21	161
	501 tys. i więcej mieszk.	46	38	16	127
Wykształcenie	Podstawowe	37	25	38	257
	Zasadnicze zawodowe	47	28	25	246
	Średnie	49	28	23	332
	Wyższe	56	29	15	141
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	52	34	14	82
	Średni personel, technicy	59	20	21	34
	Pracownicy adm.-biurowi	66	8	26	58
	Pracownicy usług	44	29	27	66
	Robotnicy wykwalifikowani	50	30	20	135
	Robotnicy niewykwalifik.	43	34	23	52
	Rolnicy	39	25	35	52
Pracujący na własny rach.	36	50	13	19	
Bierni zawodowo	Renciści	36	30	34	68
	Emeryci	40	27	33	212
	Uczniowie i studenci	52	26	22	93
	Bezrobotni	50	19	31	59
	Gospodynie domowe i inni	40	31	29	48
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	61	18	21	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	44	33	23	78
	sekt. pryw. poza rolnict.	46	35	19	201
	prywatnym gosp. rolnym	41	31	28	47
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	40	31	30	231
	501-750	47	23	30	147
	751-1000	47	30	23	197
	1001-1500	52	24	24	130
	Powyżej 1500 zł	55	29	16	125
Ocena własnych war. mater.	Złe	28	35	36	164
	Średnie	44	25	31	461
	Dobre	57	27	16	352
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	46	20	34	60
	Raz w tygodniu	45	28	27	448
	1-2 razy w miesiącu	49	26	25	154
	Kilka razy w roku	48	26	26	182
	W ogóle nie uczestniczy	44	32	24	133
Poglądy polityczne	Lewica	53	29	18	153
	Centrum	48	32	20	306
	Prawica	52	28	20	272
	Trudno powiedzieć	33	19	47	246